

**SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2
IM. GEN. TADEUSZA KUTRZEBY W GOSTYNIU**

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Biologia

Spis treści

SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW	3
Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności	3
Zasady ustalania ocen	3
Zasady pisania zaległych prac kontrolnych w przypadku nieobecności ucznia.....	3
Tryb poprawiania ocen bieżących	4
Zasady ustalenia oceny śródrocznej i rocznej	4
WARUNKI I TRYB OTRZYMANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ	5
WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z biologii, wynikające z realizowanego przez nauczycieli programu nauczania	6
WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII – KLASA 7	6

SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności

Przedmiotowy system oceniania przewiduje kontrolę następujących form pracy ucznia: prace klasowe, sprawdziany, odpowiedzi ustne i pisemne (kartkówki), zadania domowe, obserwacja aktywności na lekcjach.

Po zakończeniu każdego działu lub jego części przewiduje się przeprowadzenie pracy klasowej lub sprawdzianu.

Kartkówki to odpowiedzi pisemne z bieżących, typowych zagadnień i wiadomości podstawowych.

Zasady ustalania ocen

Wszystkie prace pisemne są punktowane, a ocena jest ustalana wg następujących zasad:

Prace klasowe i sprawdziany:

- celujący – 100%
- bardzo dobry – od 90%
- dobry – od 70%
- dostateczny – od 50%
- dopuszczający – od 35%
- niedostateczny – poniżej 35% punktów możliwych do zdobycia.

Kartkówki:

- bardzo dobry – od 90%–100%
- dobry – od 70%
- dostateczny – od 50%
- dopuszczający – od 35%
- niedostateczny – poniżej 35% punktów możliwych do zdobycia.

Ocenianie bieżące

W ocenianiu bieżącym używa się ocen w skali 1-6; znaków „plus i minus”; znakiem „bz” zaznacza się nieterminowość wykonywania zadań domowych, znakiem „np” brak przyborów niezbędnych do pracy na lekcji. Trzy znaki (3 x bz, 3 x np) są zamieniane na ocenę niedostateczną.

Zasady pisania zaległych prac kontrolnych w przypadku nieobecności ucznia

W przypadku nieobecności, w terminie ustalonym z nauczycielem, uczeń pisze pracę klasową (sprawdzian). W szczególnych przypadkach nauczyciel może nie wymagać od ucznia obowiązkowo napisania pracy klasowej lub sprawdzianu.

Uczeń, który z przyczyn nieusprawiedliwionych opuścił pracę pisemną lub jest nieobecny tylko w dniu, w którym jest praca pisemna, pisze ją w terminie wskazanym przez nauczyciela.

W ocenianiu uwzględnia się zalecenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, innych poradni specjalistycznych a także indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia.

Tryb poprawiania ocen bieżących

Uczeń ma możliwość poprawienia każdej oceny z prac klasowych i sprawdzianów w terminie dwóch tygodni od oddania. Ocenę odnotowuje się w dzienniku. Uczeń poprawia w terminie ustalonym z nauczycielem.

Zasady ustalenia oceny śródrocznej i rocznej

Ocenę ustala się na podstawie ocen bieżących, ze szczególnym uwzględnieniem ocen za prace klasowe i sprawdziany.

Klasyfikacja śródroczna podsumowuje osiągnięcia edukacyjne ucznia w I półroczu, roczna w danym roku szkolnym. Ocena roczna może różnić się o jeden stopień od oceny przewidywanej w przypadku gdy uczeń w okresie od ustalenia przewidywanej oceny do wystawienia oceny rocznej otrzyma oceny bieżące, które umożliwiają mu uzyskanie wyższej (niższej) oceny niż przewidywana.

WARUNKI I TRYB OTRZYMANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

I. Warunki otrzymania

1. Rodzice ucznia w terminie 7 dni od powiadomienia o ocenie przewidywanej składają do nauczyciela uczącego pisemne podanie wyrażające chęć poprawy tej oceny.
2. Uczeń uzyskuje ocenę wyższą niż przewidywana, jeżeli w ustalonym terminie przystąpi do pisemnego sprawdzianu oraz otrzyma co najmniej 80% punktów możliwych do uzyskania na tę ocenę.
3. Warunkiem przystąpienia do ww. sprawdzianu jest napisanie wszystkich przewidzianych na dany rok szkolny prac klasowych i sprawdzianów.

II. Tryb otrzymania

1. Określenie zakresu wiadomości i umiejętności:
  - A. uczeń pisze sprawdzian na ocenę, o którą się ubiega; stopień trudności sprawdzianu odpowiada wymogom edukacyjnym na ocenę, o którą się uczeń ubiega;
  - B. jeśli ocena śródroczna jest oceną, o którą się uczeń ubiega, sprawdzian obejmuje wiadomości i umiejętności z zakresu II półrocza;
  - C. jeśli ocena śródroczna jest niższa od oceny, o którą się ubiega uczeń, sprawdzian obejmuje wiadomości i umiejętności z całego roku (w takim przypadku uczeń pisze dwa sprawdziany – odpowiednio za I i II półrocze).
2. Ustalenie terminu sprawdzianu:
  - A. sprawdzian przeprowadza się w terminie najpóźniej do końca tygodnia poprzedzającego tydzień ustalenia oceny rocznej;
  - B. o terminie sprawdzianu nauczyciel uczący zawiadamia ucznia i jego rodziców poprzez dziennik elektroniczny.
3. Przeprowadzenie sprawdzianu.
4. Powiadomienia ucznia i jego rodziców o wyniku sprawdzianu:
  - A. powiadomienia dokonuje nauczyciel uczący poprzez dziennik elektroniczny;
  - B. na wniosek ucznia lub jego rodziców sprawdzona i oceniona praca jest udostępniona do wglądu na terenie szkoły.
5. Dokumentację związaną z podwyższeniem oceny przechowuje się w dokumentacji procesu nauczania.

III. Niespełnienie przez ucznia warunków określonych w punktach I i II oraz wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania wyższej oceny klasyfikacyjnej niż przewidywana skutkuje pozostawieniem oceny przewidywanej.

**WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych
 śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z biologii, wynikające z realizowanego przez
 nauczycieli programu nauczania**

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII – KLASA 7

Hierarchiczna budowa organizmu człowieka. Skóra. Układ ruchu.	
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia hierarchizację budowy organizmu człowieka (komórki, tkanki, narządy, układy narządów, organizm) – przedstawia funkcje skóry; – wymienia podstawowe zasady higieny skóry; – określa funkcje szkieletu; – określa funkcje kości; – podaje przykłady połączeń kości, wskazuje je na planszy i demonstruje na własnym organizmie; – określa rolę układu mięśniowego; – określa znaczenie aktywności fizycznej w prawidłowym funkcjonowaniu układu ruchu i utrzymaniu zdrowia; – przedstawia pozytywny wpływ ćwiczeń fizycznych na organizm człowieka;
OCENA DOSTATECZNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka na wybranym przykładzie układu narządów (tkanki, narządy, układ narządów); – wymienia narządy wchodzące w skład poszczególnych układów; – opisuje termoregulacyjną funkcję skóry; – podaje przykłady chorób skóry i opisuje ich objawy; – wymienia i rozpoznaje na schemacie, rysunku, modelu elementy szkieletu osiowego, obręczy i kończyn; – wymienia cechy budowy fizycznej i chemicznej kości umożliwiające pełnienie ich funkcji; – porównuje budowę i sposób funkcjonowania tkanek mięśniowych; – podaje sposoby zapobiegania wadom postawy;

<p style="text-align: center;">OCENA DOBRA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa zależność między budową a funkcją poszczególnych układów narządów w organizmie człowieka; - wyjaśnia, jaka jest rola naskórka i skóry właściwej; - charakteryzuje warstwy skóry; - opisuje stan zdrowej skóry; - uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w razie rozpoznania niepokojących zmian na skórze; - określa pozytywne i negatywne skutki opalania się; - opisuje zmiany skórne określane jako trądzik młodzieńczy; - podaje przykłady narządów oraz struktur zbudowanych z tkanki kostnej i chrzęstnej - opisuje funkcję tkanki chrzęstnej w stawie; - wymienia czynniki potrzebne do powstania skurczu mięśnia; - wskazuje na szkodliwość środków dopingujących stosowanych przez nieuczciwych sportowców
<p style="text-align: center;">OCENA BARDZO DOBRA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje budowę, funkcje i współdziałanie poszczególnych układów; - rozpoznaje elementy budowy skóry (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz określa związek budowy tych elementów z funkcjami pełnionymi przez skórę. - opisuje profilaktykę wybranych chorób skóry (grzybice skóry, czerniak); - określa związek nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ze zwiększonym ryzykiem rozwoju choroby nowotworowej skóry; - określa związek budowy tkanek podporowych (kostnej i chrzęstnej) z pełnionymi przez nie funkcjami; - określa rolę wapnia i innych czynników (dieta bogata w witaminy, ruch) w utrzymaniu prawidłowego stanu kości i zębów; - jest przekonany o wpływie prawidłowej diety oraz regularnych i racjonalnych ćwiczeń fizycznych na stan kości i stawów; - wskazuje na planszy i podaje nazwy elementów budujących staw i podaje ich rolę. - wskazuje na współdziałanie mięśni i szkieletu podczas ruchu (na przykładzie ruchu kończyny górnej lub dolnej);
<p style="text-align: center;">OCENA CELUJĄCA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzega znaczenie współdziałania narządów i układów narządów w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu; - planuje i przeprowadza doświadczenie, w którym rozróżnia obszary skóry bardziej wrażliwe na dotyk (okolice ust, opuszki palców) i mniej wrażliwe na dotyk (wierzch dłoni, kark); - podaje argumenty świadczące o tym, że skóra jednocześnie oddziela organizm od środowiska i go z nim łączy. - przeprowadza doświadczenie wykazujące rolę składników chemicznych kości; - ocenia etyczne aspekty problemu dopingu;

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII – KLASA 7

Układ pokarmowy i odżywianie się	
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje trawienie – przedstawia rolę wybranych witamin (A, D, K, C, B₆, B₁₂), skutki ich niedoboru oraz ich źródła; – przedstawia rolę w organizmie, objawy niedoboru oraz źródła wybranych składników mineralnych (wapnia, żelaza i magnezu); – wymienia korzyści wynikające z prawidłowego odżywiania się; – określa przyczyny i skutki przejadania się (otyłości) oraz nadmiernego odchudzania się (anoreksji), a także bulimii, cukrzycy; – uzasadnia konieczność okresowego wykonywania przeglądu stomatologicznego zębów;
OCENA DOSTATECZNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia w kolejności narządy układu pokarmowego, lokalizując je na schemacie, rysunku, modelu; – określa rolę poszczególnych rodzajów zębów człowieka; – wyjaśnia znaczenie składników odżywczych w prawidłowym rozwoju i funkcjonowaniu organizmu człowieka; – uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw jako źródła witamin i soli mineralnych – opisuje rolę wątroby i trzustki w trawieniu; – wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną pod względem składników pokarmowych i dostosowaną do potrzeb organizmu; –
OCENA DOBRA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje źródła składników odżywczych: białek, cukrów, tłuszczów; – wyjaśnia, dlaczego woda jest ważnym uzupełnieniem pokarmu; – przedstawia miejsca i produkty trawienia oraz wchłaniania głównych grup związków organicznych (białek, cukrów, tłuszczów); – wyjaśnia związek między wartością energetyczną pokarmu a potrzebami energetycznymi człowieka w zależności od wieku, trybu życia, zdrowia i aktywności fizycznej;

<p style="text-align: center;">OCENA BARDZO DOBRA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia związek budowy narządów układu pokarmowego z ich funkcją; - przedstawia źródła aminokwasów egzogennych ich rolę; - wskazuje znaczenie błonnika jako ważnego składnika pokarmów w prawidłowym ruchu jelit i przesuwaniiu trawionego pokarmu; - wyjaśnia rolę enzymów w procesie trawiennym; - określa wady i zalety stosowania dodatków chemicznych do żywności; - oblicza indeks masy ciała. - podaje przyczyny, objawy i skutki uboczne cukrzycy typu II; - podaje zasady profilaktyki chorób: WZW A, WZW B, WZW C, choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zatruc pokarmowych, raka jelita grubego;
<p style="text-align: center;">OCENA CELUJĄCA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planuje i przeprowadza doświadczenie, w którym sprawdza obecność skrobi w różnych produktach spożywczych. - przeprowadza doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na trawienie skrobi - analizuje na podstawie etykiet zawartość składników odżywczych w wybranych produktach spożywczych (płatkach kukurydzianych, serze białym, maśle) i oblicza wartość energetyczną tych produktów;

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII – KLASA 7

UKŁAD KRAŻENIA. UKŁAD ODPORNOŚCIOWY	
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyróżnia grupy krwi układu AB0 i czynnik Rh; – wyjaśnia, jak jest zbudowane serce (przedsionki, komory, zastawki); – wyjaśnia znaczenie aktywności fizycznej i prawidłowej diety we właściwym funkcjonowaniu układu krwionośnego; – wymienia przyczyny chorób krwi, serca i układu krążenia; – podaje wartości właściwego ciśnienia krwi; – rozróżnia odporność naturalną i sztuczną, bierną i czynną;
OCENA DOSTATECZNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę krwinek i płytek krwi w organizmie; – opisuje budowę układu krwionośnego i określa jego główne funkcje; – rozpoznaje elementy budowy układu krążenia; – określa rolę zastawek w sercu; – określa objawy i podaje przyczyny nadciśnienia, – podaje przykłady chorób krwi – anemia, białaczki; – wyjaśnia, co to jest odporność organizmu, a także jakie są funkcje elementów układu odpornościowego (śledziony, grasicy, węzłów chłonnych, makrofagów, limfocytów T, limfocytów B, przeciwciał); – wymienia narządy, które można przeszczepić człowiekowi; – przedstawia znaczenie przeszczepów, w tym rodzinnych, w utrzymaniu życia człowieka; – rozumie potrzebę pozyskiwania narządów do transplantacji oraz deklaracji zgody na transplantację narządów po śmierci;

<p style="text-align: center;">OCENA DOBRA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co to jest osocze i jaka jest jego rola; - wskazuje na różnice w budowie żył, tętnic i naczyń włosowatych; - określa związek między budową a funkcją poszczególnych naczyń krwionośnych - wyjaśnia, co to jest puls i przedstawia sposób jego badania w praktyce. - wskazuje czynniki zwiększające ryzyko zachorowania na choroby serca i układu krążenia; - wskazuje czynniki zmniejszające ryzyko zachorowania na choroby serca i układu krążenia; - uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych (podstawowych badań laboratoryjnych krwi, pomiaru ciśnienia krwi i tętna); - rozpoznaje wybrane narządy układu odpornościowego i podaje ich funkcje; - rozróżnia odporność wrodzoną i nabytą; - wyjaśnia przykładowe reakcje nabytej odporności czynnej i biernej; - wyjaśnia, na czym polega zgodność tkankowa organizmu; - wyjaśnia, na czym polega transplantacja; - wymienia najczęstsze alergen; - wyjaśnia podłoże alergii; - opisuje wpływ HIV na osłabienie systemu odporności; - wymienia drogi zakażenia HIV; - wymienia zasady profilaktyki.
<p style="text-align: center;">OCENA BARDZO DOBRA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa. - przedstawia krążenie krwi w obiegu płucnym (małym) i obwodowym (dużym); - wyjaśnia związek pracy serca z tętnem i ciśnieniem krwi; - określa wpływ różnych czynników na pracę serca; - opisuje etapy powstawania blaszek miażdżycowych w tętnicy; - wyjaśnia, w jaki sposób dochodzi do zawału serca i udaru mózgu; - wskazuje na powiązania krwi, limfy i płynu tkankowego; - określa skład oraz funkcje płynu tkankowego i limfy; - opisuje budowę i funkcje narządów układu odpornościowego; <p>wskazuje na układ limfatyczny jako część układu krążenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje działanie surowicy i szczepionki; - wyjaśnia, na czym polega konflikt serologiczny Rh; - opisuje konflikt serologiczny Rh.
<p style="text-align: center;">OCENA CELUJĄCA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzi obserwację mikroskopową preparatu trwałego krwi;

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII – KLASA 7

UKŁAD ODDECHOWY. UKŁAD WYDALNICZY	
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odróżnia oddychanie komórkowe od wymiany gazowej; – rozpoznaje części układu oddechowego na schemacie, modelu, rysunku, na podstawie opisu; – wskazuje na zmiany tempa oddechu podczas wysiłku fizycznego. – podaje przykłady substancji, które są wydalane z organizmu człowieka i drogi ich usuwania; – wymienia podstawowe zasady higieny układu wydalniczego;
OCENA DOSTATECZNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia związek budowy z pełnioną funkcją poszczególnych części układu oddechowe – wyjaśnia przebieg wymiany gazowej w płucach i tkankach; – wymienia czynniki wpływające na prawidłowy stan i funkcjonowanie układu oddechowego;
OCENA DOBRA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa rolę klatki piersiowej i przepony w wymianie gazowej; – podaje przyczyny zachorowań na gruźlicę płuc, anginę, ze wskazaniem na stosowaną profilaktykę w tym zakresie; – przedstawia negatywny wpływ palenia tytoniu na zdrowie człowieka (rak, zanikanie powierzchni wymiany gazowej, nieżyt oskrzeli); – wskazuje na negatywny wpływ zanieczyszczeń pyłowych na układ oddechowy; – uzasadnia konieczność okresowych badań kontrolnych płuc. – uzasadnia potrzebę okresowych badań moczu w profilaktyce zdrowia.
OCENA BARDZO DOBRA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przebieg wentylacji płuc (wdech i wydech). – przedstawia rolę krwi w transporcie gazów oddechowych; – rozpoznaje narządy układu wydalniczego człowieka ze wskazaniem ich funkcji; – określa znaczenie równowagi wodnej dla organizmu. – wymienia składniki moczu zdrowego człowieka;
OCENA CELUJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na różnice w składzie chemicznym powietrza wdychanego i wydychanego; – określa zasady projektowania doświadczeń (grupa kontrolna, grupa badawcza); – projektuje i przeprowadza doświadczenie, w którym bada wpływ wysiłku na tempo oddychania;

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII – KLASA 7

UKŁAD NERWOWY I NARZĄDY ZMYŚLÓW. UKŁAD DOKREWNY	
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – – rozpoznaje na planszach elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego oraz podaje ich nazwy; – lokalizuje ośrodki korowe na rysunku, modelu mózgu; – podaje zasady higieny pracy umysłowej. – wymienia elementy składowe łuku odruchowego; – określa, co to jest odruch bezwarunkowy i podaje przykłady takich odruchów; – wyjaśnia, jak powstają i jaka jest rola odruchów warunkowych; – podaje zasady efektywnego uczenia się; – wykazuje wpływ prawidłowego wysypiania się na procesy uczenia się i zapamiętywania; – wyjaśnia przyczyny i skutki stresu; – podaje przykłady pozytywnego i negatywnego działania stresu; – przedstawia korzystne dla zdrowia sposoby radzenia sobie z długotrwałym stresem. – przedstawia zasady higieny narządu wzroku; – wymienia zasady higieny narządu słuchu; – ma świadomość negatywnego wpływu hałasu na funkcjonowanie narządu słuchu. – wyjaśnia, co to jest hormon;
OCENA DOSTATECZNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – – opisuje funkcje ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego; – wskazuje przebieg impulsu nerwowego; – opisuje funkcje mózdzku i rdzenia przedłużonego w organizmie; – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa rdzeń kręgowy; – określa znaczenie wybranych odruchów człowieka (czkawka, połykanie, odruch wymiotny, odruch żreniczny, mruganie powiekami, łzawienie, odruch ślinienia się); – określa wpływ hałasu na zdrowie człowieka; – wymienia główne gruczoły dokrewne w organizmie człowieka i określa ich lokalizację; – przedstawia podstawową rolę gruczołów dokrewnych w regulacji procesów życiowych;

OCENA DOBRA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia związek budowy neuronu z funkcją; – określa rolę neuronów w przyjmowaniu i przewodzeniu impulsów nerwowych; – dostrzega przystosowania neuronów (w budowie i właściwościach) do pełnienia funkcji w układzie nerwowym; – wyjaśnia działanie łuku odruchowego; – podaje przykłady odruchów warunkowych i określa ich znaczenie w codziennym życiu; – uzasadnia konieczność ochrony głowy przed urazami ze względu na możliwość uszkodzenia mózgu; – wyjaśnia, co to są zmysły i komórki zmysłowe; – określa, jaka jest rola zmysłów w życiu człowieka; – przedstawia rolę zmysłów węchu i smaku; – określa lokalizację narządów i receptorów zmysłów węchu i smaku;
OCENA BARDZO DOBRA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa rolę somatycznego i wegetatywnego układu nerwowego w organizmie człowieka; – porównuje funkcje współczulnego i przywspółczulnego układu nerwowego. – wymienia funkcje głównych części mózgowia; – wyjaśnia, co to są wyższe czynności nerwowe; – określa, co to jest kora mózgowa i jakie jest jej znaczenie; – określa rolę elementów budowy gałki ocznej; – przedstawia sposób powstawania obrazu w oku. – wyjaśnia różnicę między widzeniem z bliska i z daleka, w ciemności i przy świetle; – określa przyczyny powstawania oraz sposoby korygowania krótkowzroczności, dalekowzroczności i astygmatyzmu; – wymienia elementy budowy ucha i wskazuje części odgrywające rolę w odbieraniu bodźców dźwiękowych oraz części, w których jest zlokalizowany zmysł równowagi; – określa przebieg fali dźwiękowej w uchu i powstawanie wrażeń słuchowych; – przedstawia biologiczną rolę hormonów (hormonu wzrostu, tyroksyny, insuliny, adrenaliny, testosteronu, estrogenów); – wskazuje na współdziałanie układu nerwowego i dokrewnego w regulacji czynności organizmu człowieka; – ma świadomość współdziałania układu nerwowego i dokrewnego w regulacji czynności życiowych człowieka oraz specyfiki działania każdego z tych układów. – wyjaśnia rolę przysadki w wydzielaniu innych hormonów; – wyjaśnia przebieg antagonistycznego działania insuliny i glukagonu; – określa skutki nieprawidłowego wydzielania hormonu wzrostu, tyroksyny i insuliny;

OCENA CELUJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokonuje obserwacji odruchu kolanowego oraz uzasadnia, dlaczego odruch kolanowy jest odruchem bezwarunkowym; - bada wrażliwość zmysłów węchu i smaku; - przejawia zainteresowanie różnorodnością komórek zmysłowych i narządów zmysłów; - ma świadomość, że nie wszystkie bodźce ze środowiska mogą być odbierane przez człowieka. - uzasadnia potrzebę skonsultowania z lekarzem zamiaru przyjmowania środków hormonalnych (w tym tabletek antykoncepcyjnych).
-----------------------	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII – KLASA 7

UKŁAD ROZRODCZY. ROZMNAŻANIE SIĘ I ROZWÓJ	
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega rozmnażanie płciowe; - określa rolę układu rozrodczego męskiego; - określa rolę poszczególnych elementów układu rozrodczego żeńskiego; - wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie; - określa miejsce w układzie rozrodczym, w którym dochodzi do zapłodnienia; - wymienia objawy ciąży.
OCENA DOSTATECZNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje anatomiczne i fizjologiczne przemiany w ciele chłopca związane z dojrzewaniem; - wskazuje na rysunku elementy narządów rozrodczych męskich i podaje ich nazwy; - określa rolę poszczególnych elementów układu rozrodczego męskiego; - opisuje anatomiczne i fizjologiczne przemiany w ciele dziewczyny związane z dojrzewaniem; - wskazuje na rysunku elementy narządów rozrodczych żeńskich i podaje ich nazwy; - opisuje rolę układu rozrodczego kobiety. - porównuje budowę plemnika i komórki jajowej; - określa objawy porodu; - wyjaśnia wpływ nieodpowiedniego zachowania ciężarnej kobiety na rozwój płodu; - uzasadnia konieczność pozostawiania kobiety ciężarnej pod opieką lekarską. - wymienia główne choroby przenoszone drogą płciową;

<p style="text-align: center;">OCENA DOBRA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaka jest rola hormonów, w tym testosteronu, w okresie dojrzewania chłopców; - wyjaśnia, jaka jest rola hormonów, w tym estrogenów, w okresie dojrzewania dziewcząt; - opisuje etapy cyklu miesięczkowego kobiety; - określa funkcje błon płodowych i łożyska człowieka w rozwoju płodu; - wyjaśnia wpływ różnych czynników na prawidłowy rozwój zarodka i płodu; - definiuje pojęcie – choroby przenoszone drogą płciową; - podaje charakterystyczne objawy wybranych chorób przenoszonych drogą płciową; - wyjaśnia, w jaki sposób może dojść do zakażenia kiłą, rzeżączką, HIV, HPV; - przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową;
<p style="text-align: center;">OCENA BARDZO DOBRA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje funkcjonowanie układu rozrodczego mężczyzny. - wyjaśnia, co to jest jajczkowanie (owulacja); - opisuje funkcjonowanie układu rozrodczego kobiety; - przedstawia rolę gamet w procesie zapłodnienia; - określa funkcje hormonów związanych z cyklem miesięczkowym; - opisuje przebieg wczesnej ciąży – od zapłodnienia do zagnieżdżenia zarodka w macicy; - charakteryzuje rozwój zarodka, a później płodu; - charakteryzuje etapy życia człowieka po urodzeniu; - opisuje potrzeby człowieka na różnych etapach rozwoju; - przedstawia cechy i przebieg fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka; - opisuje potrzeby i ograniczenia człowieka w różnych fazach rozwoju osobniczego.
<p style="text-align: center;">OCENA CELUJĄCA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przewiduje indywidualne i społeczne skutki zakażenia HIV i HPV; - uzasadnia, dlaczego należy zachowywać wstrzeźliwość seksualną, a seks z przypadkowymi osobami jest ryzykowny.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII – KLASA 7

HOMEOSTAZA. ZDROWIE I CHOROBY	
OCENA DOPUSZCZAJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie homeostazy; – przedstawia sposoby utrzymywania stałej zawartości wody w organizmie. – podaje definicję choroby i zdrowia, w tym zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego; – wyjaśnia, co to jest nowotwór; – wymienia czynniki sprzyjające rozwojowi nowotworów (np. niewłaściwa dieta, tryb życia, używki, promieniowanie UV); – wyjaśnia, co to jest uzależnienie;
OCENA DOSTATECZNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady chorób zakaźnych i niezakaźnych; – uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych (podstawowego badania laboratoryjnego krwi i moczu); – określa podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych; – podaje przykłady chorób nowotworowych – rak piersi, szyjki macicy, prostaty; – wymienia etapy i przyczyny uzależnienia;
OCENA DOBRA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia mechanizm sprzężenia zwrotnego na przykładzie regulacji temperatury ciała; – wymienia najważniejsze choroby wywoływane przez wirusy, bakterie, protisty i pasożyty zwierzęce. – określa drogi zakażenia mikroorganizmami; – wymienia zasady profilaktyki chorób zakaźnych; – wymienia skutki zdrowotne alkoholizmu, niktynizmu, narkomanii i lekomanii; – podaje argumenty przeciw spożywaniu alkoholu, paleniu papierosów i zażywaniu narkotyków, dopalaczy oraz stosowaniu środków dopingujących;
OCENA BARDZO DOBRA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia hormonalną regulację poziomu glukozy we krwi – określa zasady profilaktyki chorób wywołanych przez mikroorganizmy chorobotwórcze oraz wirusy; – wyjaśnia, na czym polegają szczepienia ochronne i podaje powody, dla których powinniśmy się szczepić; – uzasadnia, dlaczego antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniami lekarza;

OCENA CELUJĄCA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje informacje dołączane do leków; - analizuje indywidualne i społeczne skutki uzależnień; - przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka (funkcjonowanie układu nerwowego) nadużywania kofeiny i niektórych leków (oddziałujących na psychikę); - wyjaśnia, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych i suplementów diety;
-----------------------	---